

STORTINGET

Innst. 418 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
frå energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:125 S (2018–2019)

Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sandra Borch, Heidi Greni, Ole André Myhrvold, Geir Pollestad og Marit Knutsdatter Strand om en mer effektiv rovdyrforvaltning

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet vert følgjande forslag fremja:

- «1. Stortinget ber regjeringen utvide uttaket av jerv i reinbeiteområdene før kalving dersom kvotene på jerv i regionen ikke er tatt ut under den ordinære lisensjakten.
2. Stortinget ber regjeringen etablere en stående fellingstillatelse på jerv i beiteprioriterte områder.
3. Stortinget ber regjeringen om å innføre stående fellingstillatelse for ulv som går inn i beiteprioriterte områder og i områder med samisk tamreindrift.
4. Stortinget ber regjeringen endre rovviltforskriften slik at den i situasjoner der det er dokumentert et større skadeomfang over flere år i samme område, gir en generell åpning i hele landet for at det tillates felling av kongeørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon, så fremt det foreligger fare for større skade. Slike tillatelser skal kunne knyttes til et bestemt område og tidspunkt uten krav til identifisering av skadegjørende individ.
5. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre reglene for skadefelling av stort rovvilt, slik at fellingslagene kan ta i bruk de samme metodene som

brukes av Statens naturoppsyn.

6. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en stående fellingstillatelse i beitesesongen for rovdyr innenfor rovdyrsikre beitegjerdar og på innmarksbeite.
7. Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingstillatelse for gaupe i beiteprioriterte områder.
8. Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingstillatelse for skadefelling av bjørn i beiteprioriterte områder.
9. Ved skadefelling av bjørn og jerv skal tillatelse om å bruke tiltak som helikopter, drone, løs, på drevet halsende hund og tilsvarende behandles uten opphold.»

Ein syner til dokumentet for nærare utgreiing av forslaget.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Hege Haukeland Liadal, Runar Sjøstad og Tove-Lise Torve, frå Høgre, Tina Bru, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund og Lene Westgaard-Halle, frå Framstegspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, frå Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, frå Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, frå Venstre, leiaren Ketil Kjenseth, frå Kristeleg Folkeparti, Tore Storehaug, og frå Miljøpartiet Dei Grøne, Une Bastholm, syner til representantforslaget frå Sandra Borch, Heidi Greni, Ole André Myhrvold, Geir Pollestad og Marit

Knutsdotter Strand, Dokument 8:125 S (2018–2019), om ei meir effektiv rovdyrforvaltning.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Senterpartiet, minner om at norsk rovdyrforvaltning bygger på den todelte målsetjinga; ansvarleg forvaltning av dei store rovdyra og samstundes ta omsyn til beitenæringane. I praksis medfører det at vi i Noreg søkjer å forvalte rovdyrstammene på eit minimumsnivå. Noreg har dei siste tiåra likevel opplevd ein markant auke i bestandane av dei store rovdyra. Dette er eit resultat av ei villa politikk frå Stortinget si side, og av forpliktingar som følgjer av Bernkonvensjonen. Det følgjer av denne balansegangen at avvegingane av kva som er eit økologisk forsvarleg minimumsnivå, og avgrensing av skadeomfanget på beitedyr, er ei kontinuerleg problemstilling.

Fleirtalet syner til at rovdyrpolitikken i Noreg baserer seg på breie forlik i Stortinget. Fleirtalet meiner dette er hensiktsmessig, og føreset at den til ei kvar tid sitjande regjering følgjer opp forlika.

Fleirtalet peikar på at fleire av forslaga i dette representantforslaget er identiske med forslag som er fremma av forslagsstillarane tidlegare og behandla i Stortinget.

Fleirtalet syner til statsråd Elvestuen sitt svarbrev til Stortinget, datert 14. mai 2019 (vedlagt innstillinga), der han rår Stortinget frå å vedta forslaga. Fleirtalet vil særleg peike på at såkalla ståande fellingsløyve i praksis inneber at rovdyr skal kunne verte felte til ei kvar tid om desse bevegjar seg inn i beiteprioriterte område. Fleirtalet understrekar at rovdyrforvaltninga, som all anna naturforvaltning, må vere kunnskapsbasert, og at ein ved forvaltning av truga artar i særleg grad må syte for at det vert gjort vurderingar i kvart einskild høve, basert på den todelte målsetjinga i norsk rovdyrpolitikk.

Fleirtalet understrekar likevel at handsaming av skadefellingssoknader må skje svært raskt, slik at forsvarleg uttak kan skje utan ugrunna opphald, og skade på beitedyr i størst moglege grad vert unngått.

Fleirtalet merkar seg at forvaltninga og effektiviteten har blitt betre og betre ettersom ein får fleire erfaringar med forvaltning av store rovdyr. Fleirtalet meiner det er ein føresetnad for etterleving av rovdyrforlika at forvaltninga er operativ og dynamisk, og er glad for at vi i Noreg har gode system for overvaking, skadedokumentasjon og rask sakshandsaming. Fleirtalet meiner den vanskelege balansegangen som ligg i den todelte målsetjinga, føreset kontinuerleg merksemd på dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Innst. 335 S (2015–2016), hvor Stortinget ba regjeringen igangsette en forsøksordning for forvaltning av kongeørn innenfor rammene av rovvilt-

forliket. Ordningen ble begrenset til områder på Fosenhalvøya og i Troms, hvor kongeørn stedvis er en stor utfordring for beitedyr. En slik forsøksordning vil bidra til verdifull kunnskap om forvaltningspraksis. Disse medlemmer viser til svarbrev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til komiteen den 14. mai 2019, hvor det framkommer at prosjektene i Troms og Trøndelag ennå ikke er igangsatt. Disse medlemmer er svært forundret over at Stortingets vedtak ikke er fulgt opp, og forventer at regjeringen følger opp vedtaket i sin helhet og at prosjektene i Troms og Trøndelag kommer på plass så raskt som mulig. Disse medlemmer mener det er viktig at erfaringene fra begge forsøksprosjektene må tas med i det videre arbeidet med forvaltning av kongeørn.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette forsøksprosjekt om forvaltning av kongeørn i Troms og Trøndelag i løpet av 2019.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet merker seg at flertallet i komiteen synes fornøyde med dagens rovdyrforvaltning. Disse medlemmer ser at komiteens flertall legger den todelte målsettingen til grunn, og videre trekker frem at forvaltning og effektivitet blir bedre og bedre, og er glad for at vi har gode system for overvåking, skadedokumentasjon og rask saksbehandling på dette området. Disse medlemmer mener dette, med respekt å melde, ikke har rot i virkeligheten. Disse medlemmer viser til at de som forsøker å drive med husdyrhold og næring innenfor de beiteprioriterte områdene, og som forsøker å få felle rovdyr som gjør skade, trolig ikke vil kjenne seg igjen i denne beskrivelsen som komiteens flertall legger til grunn. Flertallet i komiteen viser til at den markante økningen i antall rovdyr i landet er en villet politikk fra Stortinget sin side. Disse medlemmer noterer seg dette.

Disse medlemmer noterer seg videre at flertallet i komiteen viser til den todelte målsettingen, men likevel synes å vekte hensynet til rovdyr tyngre enn hensynet til beitenæringene i sine vurderinger. Disse medlemmer merker seg særlig at forslaget om stående fellingsstillatelse er et problem fordi flertallet i komiteen mener at det i praksis betyr «at rovdyr skal kunne verte felt til ei kvar tid om desse bevegjar seg inn i beiteprioriterte område». Disse medlemmer vil i den sammenheng vise til rovviltforliket, hvor det framgår at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder. Videre viser disse medlemmer til Mattilsynets rapport «Oppsummering av beitesesongen 2018 og utsikter for kommende sesong», hvor det konkluderes med at det er stor risiko

for tap av beitedyr til rovdyr i en rekke fylker og kommuner for beitesesongen 2019, og at dette i all hovedsak gjelder i beiteprioriterte områder.

Disse medlemmer viser til at dokumentet inneholder forslag som er forankret i praksis og konkrete problemstillinger som beitenæringene opplever. Dette er konsekvenser av regjeringens rovdyrpolitikk i praksis, og disse medlemmer vil understreke hvor viktig det er med tiltak for å kunne ta ut rovdyr som gjør skade, raskt og effektivt. Disse medlemmer er opptatt av å sette i verk konkrete tiltak som kan avhjelpe den situasjonen at dagens rovviltforvaltning beveger seg stadig lenger vekk fra intensjonene i rovviltforliket om en todelte målsetting og uttak av rovdyr i beiteprioriterte områder. Disse medlemmer merker seg imidlertid at komiteens flertall ikke vil ta i de problemstillingene som saken reiser, men skyver rovviltforliket foran seg. Disse medlemmer mener at komiteens flertall med dette ikke går inn i sakens realiteter eller tar inn over seg den situasjonen de som skal leve med regjeringens rovviltforvaltning, står i. Disse medlemmer har ikke inntrykk av at de som lever med rovdyr i de beiteprioriterte områdene og som opplever tap av sine husdyr, opplever det komiteens flertall legger til grunn, nemlig effektivitet og rask saksbehandling for fellingstillatelser av rovdyr som gjør skade.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen utvide uttaket av jerv i reinbeiteområdene før kalving dersom kvotene på jerv i regionen ikke er tatt ut under den ordinære lisensjakten.
2. Stortinget ber regjeringen etablere en stående fellingstillatelse på jerv i beiteprioriterte områder.
3. Stortinget ber regjeringen om å innføre stående fellingstillatelse for ulv som går inn i beiteprioriterte områder og i områder med samisk tamreindrift.
4. Stortinget ber regjeringen endre rovviltforskriften slik at den i situasjoner der det er dokumentert et større skadeomfang over flere år i samme område, gir en generell åpning i hele landet for at det tillates felling av kongeørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon, så fremt det foreligger fare for større skade. Slike tillatelser skal kunne knyttes til et bestemt område og tidspunkt uten krav til identifisering av skadegjørende individ.
5. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre reglene for skadefelling av stort rovvilt, slik at fellingslagene kan ta i bruk de samme metodene som brukes av Statens naturoppsyn.
6. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en stående fellingstillatelse i beitesesongen for rovdyr innenfor rovdyrsikre beitegjerd og på innmarksbeite.
7. Stortinget ber regjeringen innføre en stående fel-

- lingstillatelse for gaupe i beiteprioriterte områder.
8. Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingstillatelse for skadefelling av bjørn i beiteprioriterte områder.
9. Ved skadefelling av bjørn og jerv skal tillatelse om å bruke tiltak som helikopter, drone, løs, på drevet halsende hund og tilsvarende behandles uten opphold.»

Forslag frå mindretal

Forslag frå Arbeidarpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen igangsette forsøksprosjekt om forvaltning av kongeørn i Troms og Trøndelag i løpet av 2019.

Forslag frå Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utvide uttaket av jerv i reinbeiteområdene før kalving dersom kvotene på jerv i regionen ikke er tatt ut under den ordinære lisensjakten.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere en stående fellingstillatelse på jerv i beiteprioriterte områder.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen om å innføre stående fellingstillatelse for ulv som går inn i beiteprioriterte områder og i områder med samisk tamreindrift.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen endre rovviltforskriften slik at den i situasjoner der det er dokumentert et større skadeomfang over flere år i samme område, gir en generell åpning i hele landet for at det tillates felling av kongeørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon, så fremt det foreligger fare for større skade. Slike tillatelser skal kunne knyttes til et bestemt område og tidspunkt uten krav til identifisering av skadegjørende individ.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre reglene for skadefelling av stort rovvilt, slik at fellingslagene kan ta i bruk de samme metodene som brukes av Statens naturoppsyn.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en stående fellingstillatelse i beitesesongen for rovdyr innenfor rovdyrsikre beitegjerd og på innmarksbeite.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingstillatelse for gaupe i beiteprioriterte områder.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingstillatelse for skadefelling av bjørn i beiteprioriterte områder.

Forslag 10

Ved skadefelling av bjørn og jerv skal tillatelse om å bruke tiltak som helikopter, drone, løs, på drevet halssende hund og tilsvarende behandles uten opphold.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av medlemene frå Arbeiderpartiet, Høgre, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristeleg Folkeparti og Miljøpartiet Dei Grøne.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Dokument 8:125 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sandra Borch, Heidi Greni, Ole André Myhrvold, Geir Pollestad og Marit Knutsdatter Strand om en mer effektiv rovdyrforvaltning – vert ikkje vedteke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. juni 2019

Ketil Kjenseth

leiar

Tore Storehaug

ordførar

Vedlegg**Svar fra Klima- og miljødepartementet v/statsråd Ola Elvestuen til energi- og miljøkomiteen, datert 14. mai 2019****Svar vedrørende representantforslag 125 S (2018-2019) om en mer effektiv rovdyrforvaltning**

Jeg viser til brev av 30. april 2019 fra Energi- og miljøkomiteen vedrørende representantforslag 125 S (2018–2019) om en mer effektiv rovdyrforvaltning.

Forslagene som er fremmet i representantforslaget:

1. *Stortinget ber regjeringen utvide uttaket av jerv i reinbeiteområdene før kalving dersom kvotene på jerv i regionen ikke er tatt ut under den ordinære lisensjakten.*
2. *Stortinget ber regjeringen etablere en stående fellingstillatelse på jerv i beiteprioriterte områder.*
3. *Stortinget ber regjeringen om å innføre stående fellingstillatelse for ulv som går inn i beiteprioriterte områder og i områder med samisk tamreindrift.*
4. *Stortinget ber regjeringen endre rovviltforskriften slik at den i situasjoner der det er dokumentert et større skadeomfang over flere år i samme område, gir en generell åpning i hele landet for at det tillates felling av kongeørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon, så fremt det foreligger fare for større skade. Slike tillatelser skal kunne knyttes til et bestemt område og tidspunkt uten krav til identifisering av skadegjørende individ.*
5. *Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre reglene for skadefelling av stort rovvilt, slik at fellingslagene kan ta i bruk de samme metodene som brukes av Statens naturoppsyn.*
6. *Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en stående fellingstillatelse i beitesesongen for rovdyr innenfor rovdryrsikre beitegjerdar og på innmarksbeite.*
7. *Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingsstillatelse for gaupe i beiteprioriterte områder.*
8. *Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingsstillatelse for skadefelling av bjørn i beiteprioriterte områder.*
9. *Ved skadefelling av bjørn og jerv skal tillatelse om å bruke tiltak som helikopter, drone, løs, på drevet halssende hund og tilsvarende behandles uten opphold.*

Innledning

Det internasjonale naturpanelet (IPBES) la nylig fram en rapport som tegner et svært alvorlig bilde av tilstand og utvikling for verdens naturmangfold. En million av verdens åtte millioner arter trues av utryddelse. Parallelt med fremleggelsen av rapporten fra naturpanelet fremmer Senterpartiet en rekke forslag i Stortinget om å tillate felling av våre truede rovviltarter, uten kon-

kret vurdering av behovet for felling, om det finnes andre tilfredsstillende løsninger, eller hva som er konsekvensene for rovviltbestandene. Tillatelsene skal være såkalt "stående", dvs. gjelde til en hver tid for alle individer, og kun utløses av at rovdyrindividet beveger seg i, eller gjennom, et område som av de regionale rovvilt-nemndene eller Stortinget er definert som prioritert for beitedyr. I tillegg vil Senterpartiet åpne for at alle rovdyr i områder prioritert for rovdyr kan felles uten noen nærmere vurdering dersom de beveger seg i områder definert som innmarksbeiteareal. Kongeørn skal kunne felles i hele landet uten at skader på beitedyr er påvist.

Jeg vil minne om at de fire store rovdyrartene, ulv, bjørn, gaupe og jerv, alle er klassifisert som kritisk eller sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015, en tilstand disse artene også vil fortsette å ha gitt de bestandsmål Stortinget har fastsatt. Av de fem artene som inngår i det vi i dagligtale kaller rovviltforvaltningen, er det kun kongeørn som ikke er klassifisert som truet. Kongeørn er imidlertid, i likhet med med ulv, bjørn og jerv, en fredet art i Norge og er beskyttet etter den strengeste kategorien for arter etter Bernkonvensjonen. Utgangspunktet er altså at vi har en forvaltning av de store rovdyrerne på et minimumsnivå, der det av hensyn til beitenæringene er satt lave bestandsmål. Det store kompromisset for best mulig å ivareta hensynet til beitenæringene, jf. den todelte målsettingen, ble altså gjort ved fastsettelsen av det som må betegnes som lave bestandsmål. Jeg mener dette er viktig å ha med seg når vi vurderer virkemiddelbruken i rovviltforvaltningen.

Med små og truede bestander kreves en grundig og fortløpende vurdering av bestandenes tilstand, behovet for felling for å unngå tap og om det finnes andre tilfredsstillende løsninger enn felling. Utgangspunktet, etter norsk lov og Norges internasjonale forpliktelser, er at ulv, bjørn, jerv og kongeørn er totalfredet, og flere vilkår skal være oppfylt før unntaksbestemmelsene i naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen om felling kommer til anvendelse. Også gaupebestanden er sterkt truet og fåtallig i Norge, og krever en kunnskapsbasert og regulert forvaltning. Jeg mener forslagene fra Senterpartiet om å fjerne de forutgående vurderingene før rovvilt felles ikke er forsvarlige for arter som er truet og/eller fredet.

Jeg vil for øvrig gjøre oppmerksom på at flere av forslagene i representantforslaget er identiske med forslag Senterpartiet har fremmet tidligere. Dette gjelder blant annet forslag 3, 4, 5 og 6, som alle er likelydende forslag som Stortinget tidligere har avvist, jf. Representantfor-

slag 86 S (2017–2018) og Innst. 204 S (2017–2018)). Jeg viser i den sammenheng også til vurderinger i svarbrev av 10. januar 2018 til Energi- og miljøkomiteen fra tidligere klima- og miljøminister Vidar Helgesen.

Under følger en nærmere vurdering av de ni forslagene i representantforslaget.

Forslag 1. Stortinget ber regjeringen utvide uttaket av jerv i reinbeiteområdene før kalving dersom kvotene på jerv i regionen ikke er tatt ut under den ordinære lisensjakten.

I tråd med rovviltforliket av 2011 er det Miljødirektoratet som har myndigheten til å fatte vedtak om såkalte ekstraordinære uttak av jerv. Slike uttak vurderes fortløpende av Miljødirektoratet, og omfang og prioritering i de enkelte områder drøftes med de regionale rovvilt-nemndene, blant annet ut fra skadehistorikk og skadepotensial. Årlig gjennomføres et større antall ekstraordinære uttak av jerv, og hensynet til kalvingsområder for tamrein vektlegges i Miljødirektoratets vurderinger.

Omfanget av ekstraordinære uttak kan av ulike årsaker, slik som oppdaterte opplysninger om bestandsstørrelse eller skadepotensial, avvike fra de lisensfellingkvoter rovvilt-nemndene fastsatte sommeren før. Avviket kan innebære at flere eller færre jerv blir felt, blant annet vurdert ut fra hvor mange ynglinger som registreres, hvor de er lokalisert og oppdaterte vurderinger av skadehistorikk og skadepotensial i ulike områder. Når det gjelder forholdet til bestandsmålet vil det være tilnærmet umulig å praktisere en forvaltning eksakt på 39 årlige ynglinger gjennom ekstraordinære uttak av jerv. Dette har blant annet sammenheng med at slike uttak i stor grad gjennomføres underveis i yngleperioden, samt at antall jervetisper som får unger varierer mellom år, og at det således ikke er mulig å ha fullstendig oversikt over bestanden før i etterkant av uttakene.

Jeg mener rovviltforvaltningen er dynamisk og at forvaltningen gjør gode faglige og praktiske vurderinger i møte med de utfordringer som hele tiden oppstår på dette feltet. Dette gjelder også Miljødirektoratets løpende oppfølging og vurdering av behovet for ekstraordinære uttak av jerv. Jeg vil fraråde at Stortinget vedtar dette forslaget fra Senterpartiet.

Forslag 2, 3, 6, 7 og 8.

2. *Stortinget ber regjeringen etablere en stående fellingstillatelse på jerv i beiteprioriterte områder.*
3. *Stortinget ber regjeringen om å innføre stående fellingstillatelse for ulv som går inn i beiteprioriterte områder og i områder med samisk tamreindrift.*
6. *Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om en stående fellingstillatelse i beitesesongen for rovdyr innenfor rovdysikre beitegjerdar og på innmarksbeite.*

7. *Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingstillatelse for gaupe i beiteprioriterte områder.*
8. *Stortinget ber regjeringen innføre en stående fellingstillatelse for skadefelling av bjørn i beiteprioriterte områder.*

Disse fem forslagene er i stor grad likelydende, men er delt inn i egne forslag per rovdyrart. Jeg kommenterer forslagene samlet.

Forslag om såkalte stående fellingstillatelser har vært reist flere ganger tidligere og er også behandlet i Stortinget. Stående fellingstillatelser innebærer i praksis at rovdyr skal kunne felles til enhver tid, uten en forutgående konkret vurdering av situasjonen. Utgangspunktet i Norge er imidlertid at ulv, bjørn, jerv og kongeørn er totalfredet både her i landet og etter Bernkonvensjonen, og både naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen oppstiller vilkår som må være oppfylt dersom felling skal kunne tillates. Konkret skal det gjøres vurderinger av bestandens overlevelse, behovet for felling og om det foreligger andre tilfredsstillende løsninger. Også gaupa er fåtallig og sterkt truet i Norge, noe som krever en kunnskapsbasert og regulert forvaltning. Jeg mener det er vanskelig å se at det finnes et juridisk handlingsrom for å kunne innføre stående fellingstillatelser. Jeg viser her også til min innledende beskrivelse i dette brevet.

Rovviltforvaltningen er svært operativ og dynamisk, og vi har svært gode systemer for overvåking, skadedokumentasjon og rask saksbehandling av søknader om felling eller andre tiltak. Det praktiseres en lav terskel for å tillate felling av rovdyr i prioriterte beiteområder, og vi har også innført særlige krav til rask behandling av søknader om skadefelling som er kortere enn de krav som følger av forvaltningsloven. Søknader om skadefelling skal behandles innen maksimalt tre dager, og i praksis har vi i dag en forvaltning der normalen er en behandlingstid på kun minutter eller timer i akutte situasjoner. Tilbakemeldingene fra berørte aktører er også i all hovedsak at de er godt fornøyd med den raske saksbehandlingen av søknader om skadefelling, og jeg mener forslaget fra Senterpartiet ikke er forankret i reelle utfordringer på dette området. Jeg vil i denne sammenheng også minne om at Stortinget i rovviltforliket av 2011 vedtok at "*Det skal være en rask behandling av skadefellingssøknader i beitesesongen. (...)*". Det ligger altså til grunn for den politiske enigheten på dette feltet at skadefelling skal være søknadsbasert, og jeg mener hensynet til rask saksbehandling følges opp på en svært god måte i rovviltforvaltningen.

I tillegg til de generelle vurderinger av stående fellingstillatelser, som gjelder alle arter, ser jeg behov for å understreke de særskilte genetiske utfordringene i ulvebestanden. Ulvene i den sør-skandinaviske bestanden har et gjennomsnittlig slektskap likt det man finner hos

helsøsken. Dette har sammenheng med at den lille bestanden er etablert fra et fåtall individer, og innvandring av nye ulver fra Finland/Russland er derfor helt nødvendig for å ivareta arten i våre områder på sikt. Alternativet vil være en alvorlig trussel mot bestandens overlevelse, og fra svenske myndigheter er det tidligere beskrevet et mulig behov for en betydelig større ulvebestand på om lag 1 700 individer dersom slik innvandring med påfølgende reproduksjon fra disse individene mislykkes. Dette vil i så fall bety helt nye utfordringer for beitenæringene sammenlignet med dagens situasjon der vi har om lag 400 ulver totalt i Sør-Skandinavia. Å ta særlige hensyn til genetisk verdifulle individer er etablert politikk i både Norge og Sverige, og vi har også felles retningslinjer på tvers av landegrensen for så langt det er mulig ikke å felle slike ulver. Også Stortinget vedtok blant annet i 2011 at "*Ved beslutning om uttak av et dyr skal det vurderes om det er mulig med flytting dersom individet er særlig verdifullt*". Ulvesonen utgjør i dag om lag fem prosent av Norges areal. Senterpartiets forslag vil innebære at det til enhver tid er åpent for felling av alle ulver som måtte bevege seg gjennom de øvrige 95 prosent av Norges areal uten noen forutgående vurdering av verken behov, andre tilfredsstillende løsninger eller konsekvenser for bestanden. Dette vil naturligvis også gjøre det lite sannsynlig at ulv fra Finland/Russland lykkes med å vandre inn og etablere seg i den sør-skandinaviske bestanden.

Jeg ser det ikke som et forsvarlig alternativ å forvalte truede rovviltbestander på en slik måte Senterpartiet her foreslår, og jeg vil fraråde Stortinget å vedta disse forslagene.

Forslag 4 Stortinget ber regjeringen endre rovviltforskriften slik at den i situasjoner der det er dokumentert et større skadeomfang over flere år i samme område, gir en generell åpning i hele landet for at det tillates felling av kongeørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon, så fremt det foreligger fare for større skade. Slike tillatelser skal kunne knyttes til et bestemt område og tidspunkt uten krav til identifisering av skadegjørende individ.

Forslaget er, som beskrevet over, tidligere behandlet og avvist i Stortinget, jf. Representantforslag 86 S (2017–2018) og Innst. 204 S (2017–2018).

Jeg vil for øvrig vise til at det er igangsatt videre forskning om forholdet mellom kongeørn og sau på Fosen i Trøndelag, samt at det arbeides for så raskt som mulig å få på plass et tilsvarende prosjekt i Troms om forholdet mellom kongeørn og tamrein, jf. Innst. 335 S (2015–2016). Jeg mener det ikke bør gjøres regelendringer for en fredet art uten en kunnskapsbasert og konsistent argumentasjon, og jeg mener derfor kunnskapen fra denne forskningen må komme på plass før det tas endelig stilling til eventuelle regelendringer i fel-

lingsregimet for kongeørn. Vi vet per i dag for lite om forholdet mellom kongeørn og beitedyr, mulige bakenforliggende årsaker til kongeørnskader og om andre tapsårsaker. Dette er også bekreftet av tidligere studier og fremholdes av mange i høringsinnspill som Klima- og miljødepartementet har mottatt i forbindelse med regelverket for skadefelling av kongeørn. Tilsvarende gjelder hvilke tiltak som er mest effektive og hensiktsmessige. Ut fra foreliggende kunnskap må den tapsreducerende effekten av tilfeldig uttak av kongeørn vurderes som høyst usikker. Dette skyldes blant annet at nye ørner raskt vil overta et ledig territorium dersom etablerte fugler skytes, samt at et tilfeldig uttak vil gjøre det svært usikkert om individene som skytes faktisk er skadegjørende. Vi må derfor vite mer om den mulige skadereducerende effekten av å ta ut kongeørn før det eventuelt gjøres regelendringer for skadefelling av kongeørn.

Jeg vil på denne bakgrunnen fraråde at Stortinget vedtar forslaget fra Senterpartiet.

Forslag 5 og 9.

5. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre reglene for skadefelling av stort rovvilt, slik at fellingslagene kan ta i bruk de samme metodene som brukes av Statens naturoppsyn.
9. Ved skadefelling av bjørn og jerv skal tillatelse om å bruke tiltak som helikopter, drone, løs, på drevet halsende hund og tilsvarende behandles uten opphold.

Skadefelling av rovvilt er krevende, og det finnes ingen enkle løsninger som kan gi en garanti for raske uttak i enhver situasjon. Dette gjelder særlig i barmarksperioden, da behovet for skadefelling oftest oppstår. Årsaker til dette er blant annet at mangelen på snø og tett vegetasjon utelukker muligheter som å bruke sporsnø eller lokalisere rovviltet fra lufta. Videre er det flere andre forhold, slik som hensynet til beitedyr i utmark og yngletid for viltet, som må vektlegges for å sikre at fellingsforsøk av rovvilt gjøres på en etisk forsvarlig måte. Dette innebærer blant annet at det er nødvendig med streng kontroll med bruken av løse hunder i denne perioden av året. Videre er det økonomiske sider ved dette. Det er lite samfunnsøkonomisk lønnsomt å sette inn kostnadskrevede virkemidler man av erfaring vet at det er liten sannsynlighet for at vil ha noen effekt.

Det er over tid opparbeidet stor kunnskap om fellingsmetoder og hva som fungerer best under ulike forhold og for ulike rovviltarter. Denne spisskompetansen er det i stor grad Statens naturoppsyn (SNO) som innehar, men også enkelte erfarne lokale fellingslag. Regjeringen mener det er et behov for å samle disse erfaringene og lage en veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag. Jeg har derfor allerede gitt et oppdrag til Statens

naturoppsyn om å utarbeide en slik veileder, og dette arbeidet skjer i samarbeid med erfarne fellingsledere av lokale fellingslag og i dialog med Utmarkskommunenes sammenslutning (USS). En slik veileder, som skal omhandler jaktteknikk, metodebruk, etikk, regelverk, samhandling og rapportering, mener jeg vil være til stor hjelp for kommunale fellingslag og bidra til å profesjonalisere gjennomføringen av skadefellingsoppdrag. Videre vil et bedre system for rapportering av fellingsaktiviteten gjøre det enklere enn i dag å sikre at erfaringer som opparbeides kan inngå i en felles erfaringsplattform, for eksempel ved at veilederen kontinuerlig oppdateres og forbedres. Over noe tid mener jeg dette vil kunne ha gode effekter på gjennomføringen av skadefellingsoppdragene, samtidig som dette arbeidet vil kunne bidra til å dempe debatten om hvilke virkemidler som er best egnet til å løse ulike skadefellingsoppdrag.

Parallelt med utarbeidelsen av den omtalte veilederen, har regjeringen styrket Statens naturoppsyn med 5 mill. kroner fra 2019, særlig med tanke på å kunne gi lokale fellingslag ytterligere og samtidig bistand i skadefellingsoppdrag.

På denne bakgrunnen vil jeg fraråde at Stortinget vedtar disse forslagene.